

De ketel was nog warm

FOTO'S UIT HET POLITIEARCHIEF 3

“Daar tevoren niet immer kan worden nagegaan, in welke mate de toestand, zoals deze bij het eerste optreden op de plaats des misdrijs werd aangetroffen, voor de reconstructie van het misdrijf van belang kan zijn en omdat bovendien het voorschrift ‘de situatie onveranderd laten, zoals men haar gevonden heeft’, niet kan worden bestendigd, is het in de meeste gevallen, ook tot opfrissing van het eigen geheugen, zeer aan te raden, de plaats van het delict tijdig in beeld te brengen, hetzij door het maken van fotografische opnamen vanuit verschillende punten, of wel door het maken van een schetstekening. Foto's zijn zeer waardevol materiaal in het justitieel onderzoek, daar ze een zoo aanschouwelijk mogelijke weergave geven van het voorwerp op de plaats eens misdrijs.”

De Amsterdamse inspecteur van politie eerste klas W.H. Schreuder schreef dit in *Eerste optreden op de plaats eens misdrijs*, dat in 1930 verscheen. Het boekje beoogde volgens het voorwoord “een leidraad te zijn voor de gewone opsporingsambtenaar”. Nog maar al te vaak werd door onachtzaamheid belangrijke stille getuigen voor eeuwig het zwijgen opgelegd.

Ook apotheker en criminalist C.J. van Ledden Hulsebosch, die in 1916 door de gemeente Amsterdam werd benoemd tot “wetenschappelijk adviseur bij den opsporingsdienst” en dat vele tientallen jaren zou blijven, klaagde regelmatig dat “het sporen zoeken, het werkelijk speuren ONMOGELIJK GEMAAKT WORDT, zoodra de ‘invasie’ van het ‘complete recherche-apparaat’ op de plaats des misdrijs een feit geworden is”

Van Ledden Hulsebosch fotografeerde niet alleen op de plaats delict, maar vooral ook in zijn laboratorium. Hij gebruikte de fotocamera voor ‘explo-

ratieve fotografie’. Met lichtfilters en bijzondere lampen wist hij voor het oog onzichtbare sporen tevoorschijn te toveren en leverde hij menigmaal het doorslaggevend bewijs dat leidde tot de veroordeling van misdadigers die meenden geen sporen te hebben achtergelaten.

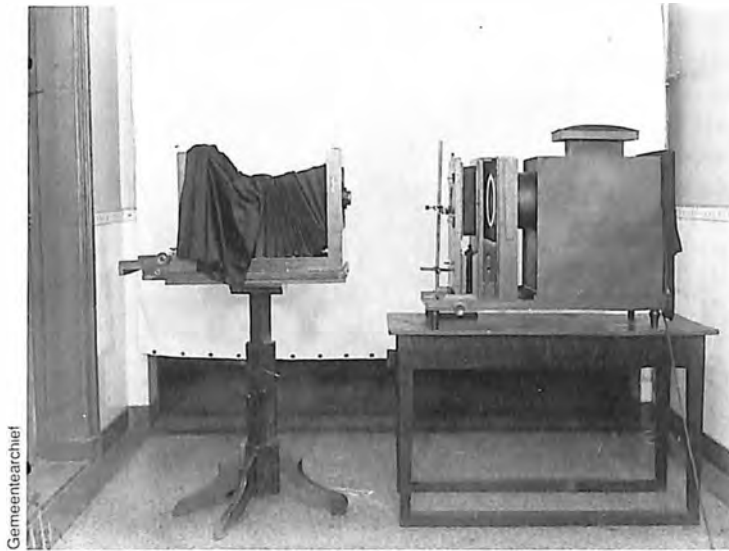
409
Foto van een door den brandstoffenhandelaar P. Cats in den nacht van 25-26 April 1907, in gereedheid gemaakte brandstapel van hout en andere brandstoffen met teer doordrenkt waarover een mand en een zak was geplaatst en waar onder een brandend kaarsje stond ten einde zijn magazijn van brandstoffen op die wijze in brand te steken hetgeen bij tijds is ontdekt in het onderstuk van perceel Brouwersgracht No. 286.

“Photo van een door den brandstoffenhandelaar P. Cats in den nacht van 25-26 April 1907 in gereedheid gemaakte brandstapel van hout en andere brandstoffen met teer doordrenkt waarover een mand en een zak was geplaatst en waar onder een brandend kaarsje stond ten einde zijn magazijn van brandstoffen op die wijze in brand te steken hetgeen bij tijds is ontdekt in het onderstuk van perceel Brouwersgracht No. 286.” Uit Album III van hoofdcommissaris Hordijk.

Drs. M. Harlaar, drs. R. Hengeveld, drs. J.P. Koster en drs. A. Roos zijn allen betrokken bij de inventarisatie van het politiefoto-archief dat sinds oktober 1994 bij het Gemeentearchief berust

"Bij de inval in een valsche munterswerkplaats, lette de opsporingsambtenaar vooral op de aanwezigheid van de volgende stille getuigen: 1. munten, munt- en bankpapier, postzegels enz., al of niet voltooid of mislukt; 2. matrijzen, dat zijn vormen, welke het negatieve beeld, n.l. de indruk bevatten van de na te maken munt en waarin het vloeibare metaal wordt gegoten: (...) 4. smeltkroezen, gietpels, vijlen, spijkers (...); 5. metaal, zooals lood en tin, ook oude theepotten, bestemd en zeer geschikt voor de vervaardiging van munten; 6. gips en leder, gebruikt voor het maken van matrijzen; 7. kwiknitraat, gebezigd om de munten nieuw en 8. zure melk, om ze oud te doen lijken." Aldus Schreuder in *Eerste optreden op de plaats eens misdrijs.*

Gemeentearchief

Gemeentearchief

Gemeentearchief

Opstelling in het atelier op het hoofdbureau om vingerafdrukken fotografisch vast te leggen. Tegen het einde van de 19de eeuw kreeg men in Europa oog voor de bruikbaarheid van vingerafdrukken als identificatiemiddel. Rijkelijk laat als je bedenkt dat in China en Japan al voor onze jaartelling vingerafdrukken werden gebruikt als 'handtekening'. In Nederland begon de dactyloscopie (van het Griekse daktulos = vinger en skopeoo = bezien) in 1906 aan een snelle opmars.

Gemeentearchief

Apotheker en criminalist C.J. van Ledden Hulsebosch werd, net als zijn vader, regelmatig door politie en justitie als extern deskundige opgeroepen. De "wetenschappelijk adviseur bij den opsporingsdienst" had op Nieuwendijk 17 een Laboratorium voor Chemisch en Mikroskopisch Onderzoek, waar hij onder meer proeven deed met diverse filters. Hij liet de eerste ultraviolette lamp naar Nederland komen, waarmee voor het oog onzichtbare sporen zichtbaar gemaakt konden worden. Het bijschrift luidt "Door middel van de fotografie te voorschijn geroepen vingerafdrukken." Uit Hordijk-Album V

Gemeentearchief

"1 opname gemaakt van een aantal boeken, afkomstig van een ziekelijk persoon (pornographie). 12 juni 1934," aldus het logboek waarin de politiefotografen aantekenden wat ze hadden gefotografeerd.

"In de woning van Antonius Albertus K., koopman, Parnassusweg 34 bel-étage is door de politie een inval gedaan aangezien het bekend was geworden dat in deze woning gelegenheid werd gegeven tot het deelnemen aan hazardspel. Een aantal personen is gearresteerd doch na verhoor heengezonden. K. en Henri Johannes Hendrik R., pensionhouder Prinsengracht 820 hs. blijven in bewaring."
 Generaal rapport van politiebureau Overtoom. 10 februari 1942.

Gemeentearchief

Gemeentearchief

"Nader vernemen wij omtrent de in de Korte Dijkstraat ontdekte en in beslag genomen geheime distilleerderij. dat deze nog kort voordat de ambtenaren der in- en uitvoerrechten binnentraden, in gebruik moet zijn geweest. De ketel was nog warm. Vast staat, dat er alcohol is ver-vaardigd. Het verhoor van den alcohol-stoker – een steun-trekkenden werklooze – duurde heden nog voort en zijn installatie is per verhuiswagen naar het O.I. Huis over-gebracht." Aldus een *Algemeen Handelsblad*-bericht van 6 november 1935. Een agent die in bewuste pand pools-hoogte kwam nemen omdat er lekkage was ontstaan, had er bij toeval de stookketels ontdekt.